

अध्याय 7 : बकस्य प्रतीकारः

प्रश्न 1:

उच्चारणं कुरुत-

यत्र	यदा	अपि	अहर्निशम्
तत्र	तदा	अद्य	अधुना
कुत्र	कदा	श्वः	एव
अत्र	एकदा	ह्यः	कुतः
अन्यत्र	च	प्रातः	सायम्

उत्तर 1:

स्वयं करें-

प्रश्न 2:

मञ्जूषातः उचितम् अव्ययपदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत-

अद्य अपि प्रातः कदा सर्वदा अधुना

- (क) भ्रमणं स्वास्थ्याय भवति।
(ख) सत्यं वद।
(ग) त्वं मातुलगृहं गमिष्यसि?
(घ) दिनेशः विद्यालयं गच्छति, अहम् तेन सह गच्छामि।
(ङ) विज्ञानस्य युगः अस्ति।
(च) रविवासरः अस्ति।

उत्तर 2:

अद्य अपि प्रातः कदा सर्वदा अधुना

- (क)प्रातः..... भ्रमणं स्वास्थ्याय भवति।
- (ख)सर्वदा.... सत्यं वद।
- (ग) त्वंकदा..... मातुलगृहं गमिष्यसि?
- (घ) दिनेशः विद्यालयं गच्छति, अहम्अपि..... तेन सह गच्छामि।
- (ङ)अधुना.... विज्ञानस्य युगः अस्ति।
- (च)अद्य..... रविवासरः अस्ति।

प्रश्न 3:

अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तरं लिखत-

- (क) शृगालस्य मित्रं कः आसीत्?
- (ख) स्थालीतः कः भोजनं न अखादत्?
- (ग) बकः शृगालाय भोजने किम् अयच्छत्?
- (घ) शृगालस्य स्वभावः कीदृशः भवति?

उत्तर 3:

- (क) शृगालस्य मित्रं बकः आसीत्।
- (ख) बकः स्थालीतः भोजनं न अखादत्।
- (ग) बकः शृगालाय भोजने क्षीरोदनम् अयच्छत्।
- (घ) शृगालस्य स्वभावः कुटिलः भवति।

प्रश्न 4:

पाठात् पदानि चित्वा अधोलिखितानां विलोमपदानि लिखत-

यथा- शत्रुः मित्रम्

सुखदम्		दुर्व्यवहारः	
शत्रुता		सायम्	
अप्रसन्नः		असमर्थः	

उत्तर 4:

सुखदम्	दुःखदम्	दुर्व्यवहारः	सद्व्यवहारः
शत्रुता	मित्रता	सायम्	प्रातः
अप्रसन्नः	प्रसन्नः	असमर्थः	समर्थः

प्रश्न 5:

मञ्जूषातः समुचितपदानि चित्वा कथां पूरयत-

मनोरथैः	पिपासितः	उपायम्	स्वल्पम्	पाषाणस्य	कार्याणि
उपरि	सन्तुष्टः	पातुम्	इतस्ततः	कुत्रापि	

एकदा एकः काकः आसीत्। सः जलं पातुम्

..... अभ्रमत्। परं जलं न प्राप्नोत्। अन्ते सः

एकं घटम् अपश्यत्। घटे जलम् आसीत्।

अतः सः जलम् असमर्थः अभवत्। सः एकम्

..... अचिन्तयत्। सः खण्डानि

घटे अक्षिपत्। एवं क्रमेण घटस्य जलम् आगच्छत्।

काकः जलं पीत्वा अभवत्। परिश्रमेण एव

सिध्यन्ति न तु

उत्तर 5:

एकदा एकः काकःपिपासितः..... आसीत्। सः जलं पातुम्

.....इतस्ततः..... अभ्रमत्। परंकुत्रापि..... जलं न प्राप्नोत्। अन्ते सः

एकं घटम् अपश्यत्। घटेस्वल्पम्..... जलम् आसीत्।

अतः सः जलम्पातुम्..... असमर्थः अभवत्। सः एकम्

उपायम् अचिन्तयत्। सःपाषाणस्य..... खण्डानि

घटे अक्षिपत्। एवं क्रमेण घटस्य जलम्उपरि..... आगच्छत्।

काकः जलं पीत्वासन्तुष्टः..... अभवत्। परिश्रमेण एवकार्याणि.....

सिध्यन्ति न तुमनोरथैः.....।

प्रश्न 6:

तत्समशब्दान् लिखत-

यथा-

सियार

शृगालः

कौआ

.....

मक्खी

.....

बन्दर

.....

बगुला

.....

चोंच

.....

नाक

.....

उत्तर 6:

यथा-

सियार
कौआ
मक्खी
बन्दर
बगुला
चोंच
नाक

शृगालः

काकः

मक्षिका

वानरः

बकः

चञ्चुः

नासिका